

СУЧАСНИЙ СТАН ВИХОВАННЯ ІНІЦІАТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

У статті здійснено аналіз сучасного стану виховання ініціативності у дітей дошкільного віку. Йдеться про розуміння педагогами значення виховання ініціативності в умовах сучасного соціуму, ознак та складових ініціативності; використання методів та прийомів виховання базових якостей особистості, педагогічний супровід дітей під час проведення сюжетно-рольових ігор.

Ключові слова: діти дошкільного віку, виховання, методи та прийоми, ініціативність, сюжетно-рольова гра.

Динамізм українського соціуму вимагає від особистості умінь адаптації до постійно змінюваних умов. Становлення демократичних засад, входження в європейський простір зумовили виникнення змін в системі освіти України, у тому числі й першій її ланці – дошкільній освіті. Змінилася сама стратегія побудови національної системи навчання – з декларативно-адміністративної на гуманістично-особистісну. За таких обставин спрямованість освітнього процесу набуває вектору виховання та розвитку базових якостей особистості, які визначають можливість реалізації потенційних можливостей громадян України і забезпечують поступальний розвиток суспільства.

Дошкільна освіта є першою ланкою освітньої системи, що забезпечує базис виховання особистості [2; с. 4]. Отже, і виховання ініціативності доцільно розпочинати у період дошкільного розвитку дитини. Враховуючи модернізацію соціуму, що позначається й відображається у змісті ігрової діяльності дітей, набуває актуальності дослідження змін у сюжетно-рольовій грі дошкільників – провідному виді діяльності. Особливостями сюжетно-рольової гри сьогодення, як феномена розвитку дитини дошкільного віку, є втрата ініціативи дітей щодо організації гри. Причинами вважаються: використання недоцільних методів та прийомів виховання, авторитарна позиція вихователя, зменшення тривалості самостійної ігрової діяльності дитини. На низькому рівні сформованості в дошкільному дитинстві залишаються такі

якості особистості, як самостійність, креативність, довільність. Відповідно, з'являється ризик формування негативних якостей: невпевненості, пасивності, неконтактності, закритості власного "Я". На нашу думку, питання змісту й організації гри дітей, особливо сюжетно-рольової, набуває ознак складної і важливої проблеми сучасності, що потребує свого розв'язання: аналізу структури та характеристики гри, пошуку шляхів розвитку ігрової діяльності, методів формування позитивних особистісних якостей.

Ігрова діяльність була предметом вивчення в численних психолого-педагогічних дослідженнях, зокрема таких науковців, як Л. Артемова, Г. Беленька, А. Бурова, Н. Гавриш, Р. Жуковська, К. Карасьова, О. Кошелівська, В. Кузьменко, Н. Кудикіна, С. Марутян, Д. Менджеричька, Т. Піроженко [1; 3; 5; 6]. Гра є відображенням людського суспільства, в якому у результаті взаємодії з дорослими та однолітками відбувається індивідуальний розвиток особистості. На основі емоційного сприйняття життя дорослих діти формують власні ідеали та цінності, вчать спілкуватися, засвоюють соціальні ролі [4; с. 105]. Низка дослідників вказують на необхідність наукового вивчення сучасних методів та прийомів керівництва дитячою грою дорослими (Л. Артемова, І. Бех, А. Бура, К. Крутій, В. Кондратюк, С. Сердж, О. Стаєнна). Аналіз їхніх праць доводить, що вивчення ігрової діяльності має важливе значення для дошкільної освіти. Проте сучасні педагоги-вихователі відчують труднощі у підборі методів та прийомів виховання нового покоління.

Мета статті – на основі аналізу даних опитування педагогів-вихователів дітей дошкільного віку розкрити стан розвитку сюжетно-рольової гри в умовах сучасного дошкільного навчального закладу. Надати рекомендації з її організації, вибору методів та прийомів виховання базових якостей особистості.

Для проведення констатувального етапу експерименту нами була розроблена анкета для вихователів: "Визначення сучасного стану виховання ініціативності дітей в сюжетно-рольовій грі". У результаті аналізу відповідей педагогів ми визначили стан освітньої роботи у дошкільних навчальних закладах (ДНЗ) та рівень обізнаності фахівців з порушеного питання. Загалом в опитуванні взяло участь 469 вихователів

різних вікових груп дошкільних навчальних закладів, розташованих в різних регіонах України. З-поміж них переважно вихователі із базовою (бакалавр) освітою – 207 (44,1%); повною вищою освітою (магістри) – 157 (33,5%); неповною вищою освітою (закінчили 2-3 курси педагогічного інституту) – 88 (18,8%); з освітнім рівнем молодший спеціаліст – 17 (3,6%). Анкетуванням були охоплені вихователі, які мають у дошкільному закладі стаж роботи: від 1 року до 5 років – 260 (55,4%); від 5 до 10 років – 90 (19,2%); 10-20 років – 101 (21,6%); 21-30 років і більше – 18 (3,8%).

Отримані дані дають можливість відмітити, що на роботу в ДНЗ приходять молоді педагогічні кадри і їх кількість серед вихователів дошкільних навчальних закладів є домінуючою. Ми пояснюємо це тим, що частина студентів спеціальності “дошкільна освіта” суміщають роботу та навчання. Слід зазначити, що ДНЗ України потребують новітнього підходу до організації освітньої діяльності. Важливою умовою забезпечення такої позиції є розвиток креативного мислення як у педагогів молодого покоління, так і у досвідчених майстрів своєї справи.

Серед опитуваних: вихователі молодших груп – 33 (7,0%); вихователі середньої групи – 98 (20,9%), вихователі старших груп – 338 (72,1%). Кількість дітей старшого дошкільного віку, які були задіяні в експериментальній роботі, становила 338 осіб. Щодо наповнюваності груп: у 84,9% груп число дітей понад 20 осіб (287 вихованців); у 15,1% груп ми констатували наповнюваність до 10 дітей (51 вихованець). Комплектування груп до 10 дітей можливо прослідкувати у приватних ДНЗ, які є витратними за ціною політикою. Більшість держаних ДНЗ переповнені, і за таких умов здійснювати індивідуальний підхід в освітній діяльності та виховувати базові якості особистості проблематично.

Нижченаведені показники відображують гендерну характеристику досліджуваних. Так, у більшості груп дітей старшого дошкільного віку (загальна кількість – 338 осіб) переважають хлопчики – 179 (53%), дівчаток – 141 (41,7%). Однакова кількість хлопчиків і дівчаток була зафіксована у 5,3% (18). Таким чином, припускаємо, що інтереси хлопчиків можуть впливати на загальну тематику сюжетно-рольових ігор дітей. Ігрова діяльність дівчаток може набувати більшої

інтенсивності й активності лише за умови проявів ними ініціативності та лідерських якостей.

В анкетуванні вихователів щодо тлумачення поняття “ініціативність” взяли участь 469 респондентів. Проте 126 осіб (26,9%) не змогли надати характеристику цієї базової якості. Ми пояснюємо такий результат тим, що педагоги мало поінформовані з питань виховання базових якостей та ініціативності загалом.

Значна частина із 343 опитаних педагогів-вихователів вважають, що ініціативність є проявом самовираження, активності. Водночас ми констатували розбіжності у розумінні вихователями значення виховання ініціативності у дітей в дошкільний період дитинства. Про це свідчать дані, представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Результати анкетування щодо розуміння вихователями значення виховання ініціативності в дошкільному віці

Питання: “Що таке ініціативність, на вашу думку?”	Стверджувальна відповідь	
	Загальна кількість опитаних	%
1. Вміння діяти активно	102	29,7
2. Прояви інтересу та зацікавленості	25	7,3
3. Самовираження	95	27,7
4. Прояв творчості	14	4,1
5. Вольова якість	18	5,3
6. Прояв допитливості	8	2,4
7. Прояв відповідальності	67	19,5
8. Складова самостійності	5	1,4
9. Належать до лідерських якостей	2	0,6
10. Якість, яка проявляється у ігровій діяльності	7	2,0
11. Не відповіли	126	26,9
12. Відповіли	343	73,1

Результати засвідчили, що вихователі не можуть надати однозначну характеристику ініціативності, хоча визначають її складники та визнають важливе значення формування базових якостей особистості. Найбільші відсотки сягають 29,7% – вміння діяти активно та 27,7% – самовираження дитини. Переважна більшість вихователів визначають ініціативність як активні дії дітей. Ми вважаємо, що слід розрізняти поняття “активність” та “ініціативність”, адже поняття “ініціативність” має дещо іншу характеристику й означає вияв дитиною власного фізичного, інтелектуального, морального й творчого потенціалу в діяльності. Окремо варто зауважити, що значна кількість вихователів не змогли дати відповідь на питання – 26,9%. На нашу думку, отримані результати зумовлені недостатньою поінформованістю педагогів-вихователів про зміст і визначення ініціативності як базової якості особистості.

Наступне запитання анкети було спрямоване на з'ясування розуміння вихователями ознак ініціативної поведінки дітей дошкільного віку в умовах ДНЗ. Педагогам було запропоновано описати ініціативну дитину. Результати опитування подано у таблиці 2.

Таблиця 2

Результати анкетування щодо розуміння вихователями проявів ініціативності в дошкільному віці

За якими ознаками Ви оцінюєте прояви ініціативності у дитини?	Отримані дані у %		
	Вихователі дітей молодшої групи	Вихователі дітей середньої групи	Вихователі дітей старшої групи
1. Ініціативність як риса характеру	2 (6,1%)	9 (9,2%)	33 (9,8%)
2. Діти виявляють комунікативні вміння	3 (9,1%)	7 (7,2%)	69 (20,4%)
3. Діти виявляють активність	15 (45,4%)	44 (44,9%)	143 (42,3%)
4. Діти виявляють вольові якості	5 (15,2%)	-	13 (3,9%)
5. Діти виявляють самостійність	4 (12,2%)	14 (14,2%)	34 (10,0%)
6. Діти виявляють впевненість у собі	3 (9,0%)	7 (7,2%)	23 (6,8%)
7. Діти виявляють лідерські якості	1 (3,0%)	17 (17,3%)	23 (6,8%)

На підставі проведеного аналізу відповідей педагогів визначено, що основні ознаки ініціативності дитини проявляються в старшому дошкільному віці. Зокрема, старші дошкільники виявляють активність – 42,3%; комунікативні вміння – 20,4%; самостійність – 10,0%.

Маємо звернути увагу на те, що діти середнього дошкільного віку, в деяких показниках, випереджають старших дітей. Пояснюємо цей феномен надмірною зайнятістю старших дошкільників навчальною діяльністю. Як результат, спостерігаємо витіснення ігрової діяльності з життя дітей, що ускладнює розвиток їхньої ініціативності.

Цікавими для подальшого наукового аналізу виявилися відповіді на питання: “Яке значення для формування особистості дитини дошкільного віку має ініціативність?” Із 340 респондентів 118 (34,7%) зазначили, що формування ініціативності необхідне для майбутньої самореалізації дитини в суспільстві, її особистих ідей, думок, бажань, лідерських якостей. Частина вихователів вважає, що ініціативність потрібно виховати для загального розвитку дитини дошкільного віку – 83 (24,4%). Як важливу складову вольової сфери її розглядають 23 (6,8%) респондентів, важливий чинник формування лідерських якостей – 31(9,1%), необхідну якість особистості – 50 (14,7%), важливу якість для розкриття творчих задатків – 19 (5,6%) опитаних. Проте, серед вихователів є незначна частина, яка вважає, що ініціативність не має вагомого значення або не важлива для підростаючого покоління – 16 (4,7%); не визначились із відповіддю –129 (27,5%).

Більшість вихователів – 34,7% визнають, що ініціативність сприяє самовираженню особистості у суспільстві. Ми погоджуємося з цим твердженням та вважаємо ініціативну особистість спроможною успішно реалізуватися в сучасному житті.

На підставі отриманих даних можна стверджувати, що виховання базових якостей набуває важливого значення у практиці педагогічної діяльності. Утім, залишається досить високою кількість педагогів, які не обізнані із проблемою виховання ініціативності – 27,5% респондентів. Отже, питання виховання ініціативності дітей дошкільного віку потребує подальшого вивчення, розробки методичного інструментарію та організації сприятливих умов розвитку цієї якості. Такий висновок підтверджують нижченаведені результати опиту-

вання, в яких продемонстровано використання вихователями спектру методів та прийомів виховання ініціативності в групах дітей різного віку (табл. 3).

Таблиця 3

Використання вихователями методів та прийомів виховання ініціативності дітей дошкільного віку

Методи та прийоми виховання ініціативності	Результати отриманих даних		
	молодша група	середня група	старша група
1. Надання свободи думки	2 (6%)	7 (7,1%)	22 (6,5%)
2. Приклад та переконання	-	5 (5,1%)	26 (7,7%)
3. Вказівка	8 (24,3%)	8 (8,2%)	24 (7,1%)
4. Заохочення	-	15 (15,3%)	74 (22,0%)
5. Надання права вибору	3 (9,1%)	6 (6,2%)	8 (2,3%)
6. Допомога, підтримка	-	9 (9,2%)	39 (11,5%)
7. Створення проблемних ситуацій	-	10 (10,2%)	11 (3,2%)
8. Використання сюжетно-рольової гри	12 (36,4%)	21 (21,4%)	52 (15,4%)
9. Створення зони емоційного комфорту	-	1 (1,0%)	13 (3,8%)
10. Морально-етичні бесіди	5 (15,1%)	7 (7,1%)	19 (5,6%)
11. Читання та обговорення художньої літератури	3 (9,1%)	8 (8,2%)	31 (9,2%)
12. Підтримка	-	1 (1,0%)	10 (3,0%)
13. Навіювання, психогімнастика	-	-	9 (2,7%)

З огляду на отримані дані можна зробити такі висновки:

- не всі вихователі мають ґрунтовну теоретичну підготовку з дошкільної педагогіки, тому плутають поняття “методи”, “прийоми”, “умови”. Так ними були названі педагогічні умови: створення зони емоційного комфорту, використання сюжетно-рольової гри, надання свободи думки як методи виховання ініціативності;

- серед усіх вікових груп найбільший спектр використання методів та прийомів виховання ініціативності у контексті ігрової діяльності спостерігався у роботі вихователів дітей старшого дошкільного віку. Це, насамперед, можна пояснити достатнім розвитком психічної та нервової системи дитини, накопиченням життєвого, у тому числі й ігрового досвіду, рівнем обізнаності дітей з об'єктами і явищами природи, подіями суспільного життя. Ми констатували факт, що вихователі старших груп надають перевагу методам заохочення – 22,0%, допомоги – 11,5%, читання та обговорення дитячої літератури – 15,4%, морально-етичні бесіди – 9,2%.

У контексті нашого дослідження відзначено, що сюжетно-рольова гра як засіб виховання досить ефективна в освітній роботі ДНЗ, особливо для дітей старшого дошкільного віку. Водночас констатовано, що вихователі середніх груп активніше використовують в освітньому процесі ігрові методи та прийоми, відводять більше часу на вільну ігрову діяльність дітей. Педагоги старших груп, орієнтуючись на запити батьків вихованців та початкової школи, зменшують частку ігрової діяльності дітей, збільшуючи навчальну, часто віддають перевагу класно-урочній формі роботи, а серед методів – вказівкам, поясненням, роз'ясненням, аналізу діяльності й поведінки дітей.

Досліджувався також характер керівництва педагогами сюжетно-рольовою грою вихованців. В опитуванні взяли участь вихователі дітей молодшого, середнього і старшого дошкільного віку. Загальна кількість респондентів – 469 осіб. Серед них: вихователі дітей молодшого дошкільного віку – 33, середнього дошкільного віку – 98, старшого дошкільного віку – 338 осіб. Результати опитування вихователів висвітлено у таблиці 4.

Результати відповідей педагогів-вихователів дітей старшого дошкільного віку свідчать, що залучення дорослого в гру дітей спостерігається, насамперед, у випадку, коли сюжет гри вичерпується – 36,7%; по друге, за потреби надання допомоги при розв'язанні конфліктних ситуацій та контролю поведінки дітей – 27,5%; пояснення правил гри – 3,0%.

У процесі спостережень за ігровою діяльністю старших дошкільників упродовж дня помічено, що діти самостійно і

вільно граються у сюжетно-рольові ігри, не отримуючи підтримки дорослого. Цей факт має вагомe значення для виховання впевненості у собі та ініціативності. Утім, ми вважаємо, що педагогам варто використовувати опосередковані методи впливу на дітей під час гри. Необхідність системного опосередкованого керівництва ігровою діяльністю пояснюється тим, що діти повніше та яскравіше розкриваються у комфортному середовищі, відчуючи підтримку дорослого та його заохочення у проявах ініціативності.

Таблиця 4

Результати опитування вихователів щодо характеру керівництва педагогами ігрової діяльності дітей дошкільного віку

Питання: “В яких випадках Ви залучаетесь у гру дітей?”	Отримані відповіді у %		
	вихователі дітей молодшої групи	вихователі дітей середньої групи	вихователі дітей старшої групи
Підтримка малоактивних дітей	6 (18,2%)	9 (9,1%)	32 (9,4%)
Допомога вихователя у випадку, коли сюжет гри вичерпується	5 (15,1%)	15 (15,3%)	124 (36,7%)
Контроль для попередження конфліктних ситуацій	13 (39,4%)	45 (46%)	93 (27,5%)
Організація ігрового простору та пропонування сюжету	4 (12,1%)	12 (12,3%)	52 (15,4%)
Пояснення правил гри (у випадку, якщо гра проводиться вперше)	2 (6,1%)	14 (14,3%)	10 (3,0%)
Безпосереднє залучення вихователя в гру як учасника рольових дій для опосередкованого керівництва	-	-	6 (1,8%)
Не втручаюсь без потреби в гру дітей	3 (9,1%)	3 (3,0%)	-
Діти самостійно взаємодіють у грі	-	-	21 (6,2%)

Узагальнюючи результати експериментальної роботи, ми констатуємо, що виховання ініціативності необхідно починати у дошкільний період розвитку особистості. Сенситивним віковим періодом визначаємо старший дошкільний вік, в якому ознаки ініціативної поведінки дитини можна спостерігати повною мірою в різних видах діяльності.

Значущим для формування особистості є розвиток відповідного виду діяльності у дошкільному віці – дитячої гри. Відповідно до даних анкетування, ініціативність дітей найбільш яскраво виявляється та вдосконалюється у сюжетно-рольовій грі. Проте, сучасні педагоги-вихователі відчують труднощі в організації ігрової діяльності, відборі методів та прийомів керівництва грою, недостатньо поінформовані з питань виховання базових якостей особистості засобами гри. Це передбачає подальше розроблення методичних рекомендацій щодо створення позитивного емоційного середовища для розвитку ігрової діяльності дітей, ознайомлення педагогів з опосередкованими методами керівництва сюжетно-рольовими іграми вихованців.

Проведене дослідження з вивчення стану керівництва вихователями ігровою діяльністю дітей та виховання в них ініціативності не висвітлює порушену проблему повною мірою. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у розробленні методичного інструментарію виховання ініціативності в ігровій діяльності як базової якості особистості, в якому провідне місце посідатимуть умови організації ігрової діяльності дітей старшого дошкільного віку.

Література

1. Артемова Л. В. Формирование общественной направленности ребенка-дошкольника в игре / Л. В. Артемова. – Київ : Вища школа, 1988. — 159 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти / науковий керівник А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук ; авт. кол-тив: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. К., 2012. – 26 с.

3. Виховання самостійності у дітей старшого дошкільного віку в ігровій діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук, спец.: 13.00.01 загальна педагогіка та історія педагогіки / Савченко М. В. – Одеса : ДЗ “ Південноукраїнський нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського”, 2014. – 200 с.
4. Діти і соціум: Особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку : монографія / А. Богуш, Л. Варяниця, Н. Гавриш, С. Курінна, І. Печенко ; наук. ред. А. Богуш ; за заг. ред. Н. Гавриш. – Луганськ : Альма-матер, 2006. – 368 с.
5. Ігровий простір дитини / К. В. Карасьова, Т. О. Піроженко. – К. : Шк. світ, 2010. – 128 с.
6. Кошелівська О. І. Стимулювання морального вибору дошкільників у процесі педагогічного впливу : дис. кан. пед. наук за спеціальністю 13.00.08 – дошкільна педагогіка. – Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2002. – 241 с.

В. В. Агиляр Туклер

Современное состояние воспитания инициативности детей дошкольного возраста в условиях дошкольного заведения

Киевский университет имени Бориса Гринченко, Педагогический институт (18/2 бульвар И. Шамо, Киев, Украина)

В статье проведен анализ современного состояния воспитания инициативности у детей дошкольного возраста. Идет речь о понимании педагогами значения воспитания инициативности в условиях современного социума, признаков и составляющих инициативности; использовании методов и приемов воспитания базовых качеств личности, педагогическом сопровождении детей во время проведения сюжетно-ролевых игр.

Ключевые слова: дети дошкольного возраста, воспитание, методы и приемы, инициативность, сюжетно-ролевая игра.

V. V. Ahiliar Tukler

The Modern State of Proactivity Nurturing for Preschool-Aged Children in the Conditions of a Preschool Institution

Borys Hrinchenko Kyiv University, Pedagogical Institute
(18/2 I. Shamo Av., Kyiv, Ukraine)

In this article, the results of an ascertaining experiment on determining the state of initiative education of preschool children are described. An

analysis of the modern state of proactivity nurturing of preschool-aged children has been performed. The achieved results are part of the pedagogical experiment “Nurturing of Proactivity of Preschool-Aged Children in a Role-Playing Game”. The essence is the pedagogues’ understanding of the meaning of proactivity education of children in the conditions of a preschool educational institution. Having analyzed the answers of pedagogues, the author states that the teachers define proactivity as the active actions of a child and his urge for self-expression. However, some of the pedagogues could not provide an answer and characterize the basic quality under research. This tendency is preconditioned by the lack of awareness of pedagogue-teachers of the issue of nurturing the basic personality qualities. Among the elements of proactive behavior in a game, an ability of children to communicate in a social surrounding and autonomous behavior in play activity were defined. The pedagogues of senior groups determined the following as effective methods of cultivating proactivity of children: encouragement in activity, help of an adult, participating in a role-playing game, reading and discussion of fiction. Therefore, the use of a role-playing game with educational purposes remains effective. The author emphasizes that the supervision of the pedagogues during the conducting of role-playing games is restricted to solving conflict situations, control of behavior and explaining the rules of the game. This article provides recommendations on the usage of mediation methods for guiding the games of preschool-aged children.

Keywords: *preschool-aged children, nurturing, methods and techniques, proactivity, role-playing game.*

References

1. Artemova, L. V. (1988). Formirovanie obshchestvennoi napravlennosti rebenka-doshkolnika v igre [Formation of social orientation of a child-preschooler in a game]. Kyiv: Vyshcha shkola.
2. Bohush, A. M., Bielienka, H. V., Bohinich, O. L., Havrysh, N. V., Dolynna, O. P., Ilchenko, T.S., ... Yakymenko, L. Yu. (2012). Bazovy component doshkilnoi osvity [Basic component of preschool education]. Kyiv: Vydavnytstvo.
3. Savchenko, M. V. (2014). Vyhovanniia samostiinosti u ditei starshoho doshkilnoho viku v ihrovii diialnosti [Education of autonomy of senior preschoolers in game activity]. Dissertation Abstract, Odesa).
4. Havrysh, N. V. (Ed.). (2006). Dity i sotsium: Osoblyvosti sotsializatsii ditei doshkilnoho ta molodshoho shkilnoho viku [Children and society: Features of socialization of preschoolers

- and primary schoolchildren]. Luhansk: Alma-mater.
5. Karasova, K. V., & Pirozhenko, T. O. (2010) Ihrovyi prostir dytyny [Game space of a child]. Kyiv: Shkilnyi Svit.
 6. Koshelivska, O. I. (2002). Stymuliuвання moralnoho vybory doshkilnykiv u protsesi pedahohichnoho vplyvu [Stimulation of moral choice of preschoolers in the process of pedagogical influence]. (Doctoral dissertation, Kyiv).

Агіляр Туклер В. В., аспірантка Київського університету імені Бориса Грінченка, Педагогічний інститут, кафедра дошкільної освіти

Агиляр Туклер В. В., аспирантка Киевского университета имени Бориса Гринченка, Педагогический институт, кафедра дошкольного образования

V. V. Ahiliar Tukler, Research Student at Borys Hrinchenko Kyiv University, Pedagogical Institute, Chair of Preschool Education

УДК 37,013,43+[37,091,212:364,322]

Т. Ф. Алексеєнко, м. Київ

КОНЦЕПЦІЇ ТА МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ У ЗАРУБІЖНОМУ ДОСВІДІ

У статті на основі концептуального аналізу зарубіжного досвіду, зокрема США та європейських країн, розкрито: термінологічні особливості, домінуючі концепції, апробовані моделі й специфічні форми соціально-педагогічної підтримки учнівської молоді в різних типах освітніх закладів та поза ними; їх спрямованість на превентивний і оперативний характер допомоги дітям та учнівській молоді у вирішенні проблем, пов'язаних із соціальним самопочуттям, міжособистісними комунікаціями, життєвим і професійним самовизначенням; формування шкільного колективу на спільних цінностях шляхом активного залучення учнів до виконання правил і рішень шкільної громади; роль соціального працівника у цьому процесі.

Ключові слова: соціально-педагогічна підтримка, учнівська молодь, зарубіжний досвід, концепції, моделі, соціально-педагогічні технології, соціальна робота.

Реформування сучасної школи в Україні потребує нового осмислення ролі соціального педагога в освітньо-виховному процесі та актуалізує зростання значущості технологій і методик професійної діяльності в різних типах освітніх і соціальних закладів, зокрема щодо соціально-педагогічної